

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelek).

Konkoly-Thege Miklós.

Konkoly-Thege Miklós a magyar tudományosság hírnevének a külföldön is bámulokat szerzett. Ő a saját költségen állított fel egy csillagvizsgáló-állomást ó-gyallai birtokán s életének java idejét tudományos kutatások és észleletekre fordította. Egyike Konkoly-Thege Miklós azon magyar birtokosoknak, akik nemcsak az ekeszarva mellett állják meg a helyüket, de a tudomány ápolására is szentelnek időt.

Az általa felállított csillagvizsgáló-állomást és a mellé berendezett intézetet az állam is támogatja. Kiváló szakembereket adott mellé, akik tudományos buvárkodásukkal segítenek megoldani Konkoly-Thege Miklósnak az eléje tűzött nagy feladatokat.

A mult hetekben az egész ország elismerését vívta ki magának a jeles férfiú azon ténykedésével, hogy 1500 kat. hold ősi birtokát a nemzetnek ajándékozta s Darányi miniszterre bizta, hogy azon, belátása szerint, a földmivesnép számára telepeket rendezzen be, hogy ez így erősödjék, gyarapodjék.

A földmivelésügyi kormánynak Konkoly-Thege Miklós ezen hazafias cselekedetével nagyban

megkönnyítette azt a munkáját, melybe most nagy erővel kezd bele, a telepítés nagy munkáját.

Életrajzi adatait az alábbiakban közöljük: Konkoly-Thege Miklós 1842-ben Budapesten született s tanulmányai elvégzése után leginkább

a csillagászáttal foglalkozott s e téren európai hirre tett szert. Az e téren elért sikereiért a Magyar Tudományos Akadémia és számos külföldi tudományos társaság tagjául választották. Ő Felsége pedig a vaskorona-rend lovagiává nevezte ki s érdemjellel is kitüntette.

Ó-gyallai birtokán 1869-ben kezdte építeni a csillagvizsgáló-intézetet, melyet azután nagy áldozatkészségével és szakértelmével, annyira tökéletesített, hogy ma ez hazánkban a legkiválóbb e nemű intézet. Tudományos buvárlatai közben a közélettől sem vonult vissza s a tatabányai választópolgárok bizalma már két

izben küldötte a képviselőházba. Konkoly-Thege Miklósnak gyermekei nincsenek s azt a birtokot, melyet most a nemzetnek adományozott, még 1242 táján kapták ősei egy Árdápházi királyunktól, IV. Bélától. A nemes unoka most a nemzet céljaira visszabocsájtotta ezt a birtokot.



KONKOLY-THEGE MIKLÓS.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket

Mauthner Ödön

28 év óta
csász. és kir. udvari szállító
magkereskedésében kaphat.

Tagosítás vérontással.

Ismét polgárvér folyt, magyar csendőr fegyverének dördülése nyomán. Alsó-Idecs régenvidéki községben történt meg az eset. Az urak a királyi bíróság képviselője, a mérnökök kiszáltak a községben, hogy végrehajtsák a már törvényesen elrendelt tagosítást. A nép ellenszegült, botot, fejszét ragadott a kezébe s le akarta verni a tagosítókat. A csendőr fegyvere eldördült, egy pár földmivesember szívére átfuródott a golyó s zokogó özvegyek és árvák borultak a sárgára halaványodott holtakra.

Ez a megrendítő eset megérdemli, hogy komolyan foglalkozzunk vele, mert hiszen a polgárvér még sem olyan olcsó, hogy minden tagosításkor hasított barázdát azzal öntözzünk meg. Miért történt ez a szomorú eset? Azért, mert a magyar nép a régi tagosítási eljárások miatt el van keseredve. A tagosításnak nemes célja az volna, hogy minden gazdának lehetőleg egy tagban legyen a birtoka, a földje, a rétje. Hogyha szántani, vetni, aratni akar, ne köllessék egyik földdarabjáról a másikra óraszámra járnia. No hát azt nem tagadhatjuk, hogy a múltban az ilyen tagosztály rendezéseknél sok hiba, visszaélés történt. Voltak kiscgazdák, akik jó földjeik helyett rossz földet kaptak, s voltak viszont nagybirtokosok, akiknek a lelke földből hasították ki az osztalékot. Hogy a szegény földmivelő — akinek egy kis *kenésre* nem akadt pénze — huzta a rövidebbet, az bizony a tagosító urak csunya visszaélése volt nem egy helyen.

Az alsó-idecsiek is azt gondolták, hogy a tagosztály most náluk is úgy történik, ezért kaptak kőre, karóra, kapára s azért folyt a polgárvér. Elfelejtették, hogy most már más idők járnak, hogyha valami szabálytalanság történik, ott van a törvény, annál oltalmat, védelmet találhatnak. Hiszen maga a miniszterelnök hirdeti, hogy a jog, törvény és igazság korszakát éljük, tehát jogtalanságnak, holmi szür alatti paklizásnak nem szabad történnie még a legszegényebb magyar ember rovására sem. És ha véletlenül mégis történik csalafintaság, azt megtorolja a bíróság s a kárt megtéríti a megkárosítottaknak. Ezt nem vették figyelembe az alsó-idecsiek s bizonyára lelkiismeretlen izgágák szavára azért tartották ki mellüket a csendőrszuronyok elé. Pedig tudhatták volna, hogy a csendőrszurony erősebb, mint az emberi test. Hogy a jogtalanságot nem támadással, hanem békés időben a törvénnyel lehet agyonütni.

Ez az alsó-idecsi dolog — nagyon helyesen — odakerült az országgyűlés elé is. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter a — magyar föld-

mivelés érdekeinek legfőbb hivatott gondozója — nem is késett kijelenteni, hogy bizony a tagosztályozások körül a múlt időkben történtek visszaélések. De most már nem történhetnek s a jövőben még úgy sem, mert már legközelebb az igazságügyi miniszterrel egyetemben törvényjavaslatot nyújt be a tagosítások rendezésére, hogy mindenféle visszaélésnek már előre utja vágassék. Ezt a javaslatot már is készíti az erre leghivatottabb tényező, az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület*. Amit pedig ez az egyesület készít elő, az a magyar földmives osztálynak csak hasznára lehet, hiszen ezt az egyesületet a magyar földmivelők érdekeinek megvédelmezésére teremtették meg a haza legjobbjai.

Magyarországon még sok tagosztály, határ és járásosztás lesz. Kivánjuk azonban, hogy ne vérontással, mint Alsó-Idecsen. A nép vezetői világosítsák fel a népet, hogyha jogtalanul megrovidították, jussaikba visszahelyezi őket a törvény, minthogy nemcsak a kard, de a törvénykönyv védelmezte meg annyi száz esztendőkön keresztül Magyarország jogait is azok ellen, akik szabadságunkat, függetlenségünket, földünket el akarták rabolni tőlünk.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház az elmúlt héten csak megszaki-
tásokkal tanácskozhatott, egyrészt azért, mert a miniszterelnök Bécsben betegen feküdt, másrészt pedig azért, hogy több miniszternek Bécsbe kellett utazni a néhai Rudolf trónörökös szépséges hajadonná fejlődött leánya Erzsébet főhercegnő esküvőjére. A csütörtöki országgyűlésre azután megjött *Szell* Kálmán miniszterelnök most már meggyógyulva s amint végig ment a folyosón, be az ülésterembe, mindenütt feléje zúgott a kiáltás:

— Eljen! Eljen!

A csütörtöki ülésben különben megszavazták a megyei közpénztárak és gyámpénztárak államosításáról szóló javaslatot részleteiben és hiába tiltakoztak ellene *Bodó* Mihály, *Bizony* Akos, meg *Szederkényi* Nándor. Most már, ha a király is szentesíti ezt a törvényt, mindenféle a vármegyének járandó pénzt, még az árvapénzt is, a kir. adóhivatalnál kell fizetni.

Pénteken megint nem volt országgyűlés, a múlt szombaton pedig azzal foglalkozott a képviselőház, hogy egy sereg képviselőnek, akiket a királyi ügyész párosviaskodás, becsületsértés és egyéb dolgok miatt kíván a törvény elé állítani, felfüggesztették a mentelmi jogot. Ezen az ülésen történt az is, hogy *Gorove* László kérdést intézett a közoktatásügyi miniszterhez, hogy helyesli-e, hogy az egyetemi ifjúság részt vesz a politikai tüntetéseken s külön politikai pártokat alakít. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter a néppárt zajos ellenmondásai közt azt felelte, hogy mindezeket a dolgokat nem helyesli, mert a nemzet virágának az egyetemi ifjúságnak csak egy feladata van most: Tanulni és tanulni! Ezt a választ tudomásul is vették.

A most *hétfői* tanácskozáson ismét egy esomó mentelmi ügyet intéztek el. *Baross* Károly orsz. kép-

viselő mentelmi jogát nem függesztették fel azért, mert a «Borászati Lapok»-ban megírta, hogy a Föschl testvérek nagyváradi cézég Romániából hozatott be szőlőt, abból préselt bort s ezzel a magyar szőlőtermelőket megrövidítette. Ezen az ülésen *Valasek* János tótképviseelő mentelmi jogát felfüggesztették, mert állítólag nemzetellenes izgatást követett el. A deési kerületben az etetés és itatás miatt a képviselő választást megsemmisítette a kir. kuria s ebben az esetben a képviselőház is úgy határozott, hogy elrendelte az új választást.

A keddi ülésen kezdte meg a képviselőház az 1902. évre vonatkozó költségvetés tárgyalását. *Kossuth* Ferencz a függetlenségi párt nevében jelentette ki, hogy a költségvetést nem szavazza meg ennek a kormánynak, mely sem az önálló vámterületet, sem a külön magyar hadsereget nem akarja, hanem csak az adókat emeli, amíg a nép szegényedik. *Buzáth* Ferencz a néppárti oldalról szinte bizalmatlanságát fejezte ki a kormány iránt s végül határozati javaslatot nyújtott be, hogy a kormány nyújtson be javaslatot a földadó leszállítására.

Pénteken, január 29-ikén nagyon zivataros ülése volt a képviselőháznak. Mindjárt az ülés elején *Hortoványi* József képviselő erősen elítélte *Vázsonyi* Vilmos képviselőt azért az eljárásért, hogy az ősi magyar nemességet megrágalmazta. Azután *Miklós* Odön beszélt a költségvetés mellett. Sürgette, hogy a kormány a kiscgazdán és középbirtokos osztályon segítsen. Követelte, hogy olcsóbb legyen a vasuti szállítás, a folyókat szabályozzák hajózhatókká, továbbá az adóreformot és a kivándorlás szabályozását is követelte.

Lindner György, zöld-szász programmal megválasztott képviselő, azt követelte a többek közt, hogy az erdélyi szászoknál legyen a hivatalos nyelv a német, azután meg azt mondta, hogy a szászok nem ismerik el a magyarok uralmát. Lett erre nagy zaj, padverés, a képviselők kiáltoztak:

— Ezt nem tűrjük!

— Menjen Németországba! stbt.

Az ülés végén *Vázsonyi* Vilmos tagadta, hogy ő a magyar nemességet rágalmazta volna. *Rakovszky* István azt mondta *Vázsonyinak*, hogy felizgatja a budapesti munkátlan népet, azután, ha ez rabol, akkor *Vázsonyi* — *megugrik*. Ebből is óriási zaj keletkezett s a képviselők nagy izgatottság közt mentek szét.

Nagy tűz a székes-fővárosban.

A budapesti gőzmalmok legnagyobbika, a *Konkordia*-malom múlt héten leégett. Csütörtökön éjjelkor történt a gyulás. A malom javában működött, mikor az egyik épületszárny ötödik emeletén föl-

esaptak a lángok. Mire a tűzoltóság kivonult, már lángokban állott az óriási épület fedele felerészben. A mentésre gondolni sem lehetett. Csupán az volt a tűzoltók célja, hogy a többi épületet védjék, főleg pedig a gépházat megmentésük, mert a gépház kazánjainak robbanása valóban rémületet és félelmet gerjesztett a tűzoltók között. Az óriás vaskazánok valóban nagy veszéllyel fenyegették a környéket. A gőzt kiengedték belőlük és a nagy hőségben erre irányult a legtöbb mentési erő.

Nemsokára megkezdődött a malom gépezetének leszakadása. Az ötödik emeletről, mely magasabb sok falu tornyánál, majdnem egyszerre, hatalmas dübörgéssel szakadtak le a malom géprészei. A nehéz gépdarabok betörték az emeleteket, amint leszakadtak és a pincehelységben állapotok meg. Ejfélután három óraker kigyult a másik épületóriás is. A tűz három napig tartott. Pusztítása igen nagy volt.

Két milliónál többre becsülik az épület és a gépeket, egy millióra a tönkrement lisztet és gabonát. A kár tehát meghaladja a három millió koronát. A tűz keletkezésének okát nem tudták kideríteni. Lehet, hogy a százzszámra elbocsátott munkások bosszujára, mely, ha igaz, igen gyalázatos tett. A bosszus munkások feledték, hogy tettük által mennyi munkástársuk marad kenyér nélkül télidején. A malom részvényesei megkapják a biztosítási díjat, tehát csak a szegény munkásember és családja húzza a rövidebbet itt is, akik kereset nélkül maradtak. Még megjegyezhetjük, hogy akkora tűz régen nem pusztított a székes-főváros területén.

Erszébet királyi hercegnő esküvője.

Múlt hó 22-én fejedelmi nász volt a bécsi császári és királyi várkastélyban; *Erszébet* királyi hercegnőt vette feleségül a daliás fiatal herceg: *Windischgrätz* Ottó.

Ősz királyunk adta a pap után az első áldást hön szeretett unokájára, boldog emlékü *Rudolf* trónörökös egyetlen leányára és hitvesére.

Erszébet királynő esküvőjén megjelent az egész uralkodó család, királyi hercegek, hercegnők udvari, egyházi és világi főméltóságok, mindkét kormány fejei és miniszterei.

Rudolf királyfi leánya férjhez menetelével egyuttal rangjából is vesztett; eddig ugyanis, mint a király első unokája a királyi hercegnők között az első helyet foglalja el, — erről most miután nem uralkodó család sarját választott férjül, le kellett mondani.

Segmégbirhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Merőgardák Szövetkezetét
Budapest I. alkotmány utca 31.

Erzsébet főhercegnő, bár a fenséges czimet megtarthatja továbbra is, de a királyi hercegnők között a sorrendben az utolsó helyet fogja elfoglalni.

A fiatal pár házaseletének első idejét a déli éghajlat alatt fogja tölteni, hol nyílnak a virágok, zöld a pázsit, harmatos a fű, virágillattól terhes a levegő...

A magyar nép rajongó szeretettel csüng Rudolf királyfi leányán s most, amidőn a házasi élet révébe evezett: boldogságot, tartós, igaz, boldog családi életet kíván neki szive mélyéből.

Állítólagos Petőfi koponya.

Miként lapunkban már megirtuk, az a hír terjedt el, hogy a Petőfi koponyáját megtalálták. A balázsfalvi gymnázium kis gyűjteményében őrizett három koponya közül egyikre mondották ezt. De Petőfi fejének olyan ismertető jelei voltak, hogy arra valóban rá lehetett volna ismerni.

Ezért a kormány azt kívánta, hogy az állítólagos Petőfi koponyát hozzák fel a székesfővárosba, ahol a tudomány férfiai megtekintsék. Mult héten csakugyan elhozták az állítólagos Petőfi koponyát. Két balázsfalvi román tanár kezére bízták a féltett kincset. Amint Budapestre érkeztek a román urak, azonnal az emberani intézetbe hajtottak. Ott várta őket dr. Török Aurél, aki a vizsgálatot egy óra alatt megejtette.

A koponyát visszaadta a balázsfalviaknak és kijelentette, hogy az nem lehetett a Petőfi koponyája. Legelőször is azért nem, mert a Petőfi alsó fogsorában két szemfog egymásra volt nőve. Ez pedig az állítólagos Petőfi koponyán nem található. De ettől eltekintve is az a koponya egy kikészített koponya, mely nem ötvenkétéves, hanem korábbi eredetű és így kizártnak tekinthető az az állítás, mintha Petőfi koponyája volna.

A balázsfalvi két tanár ur újra becsomagolta a kis gyűjteményből elhozott és nagyhirre vergődött koponyát. Haza utaztak. Mi pedig egész nyugodtan kimondhatjuk, hogy hiába keresik, kutatják a Petőfi koponyáját. Megtaláltuk mi azt, mert nemcsak fejünkbe, nemesak a mi koponyánkba szűrődött át a nagy költő eszméje, hanem az egész világ művelt nemzetéinek nyelvére fordítva, az emberiség millióinak szívére dobogtatja meg.

Az acél-király Budapesten.

— Érdekes vendége volt mult héten a székesfővárosunknak. Király, habár nem is uralkodó fejedelem. Ez az érdekes vendég Schwab Károly az amerikai nagy acéltörszt vezérigazgatója, kit közönségesen *acél-királynak* hívnak. Az amerikai acélgyárak szövetkezete képezi a trösztöt s valóságos nagy hatalmat képvisel annak feje, ha elgondoljuk, hogy 600,000 rendes munkást foglalkoztat, igazgatása alatt 5—6 millió ember dolgozik és 15 millió ember tartozik ezen hatalmas szövetkezet érdekkörébe. A trösztnek saját vasutvonalai vannak és egy milliárd korona évi munkabért fizet alkalmazottjainak.

Az acél-királyt, mint fejedelmet, ugy fogadták a székesfővárosban. De bőkezű is volt mint egy király. A pinezérnek százast adott, a cigánynak százast adott, a

koldusnak százast adott... Ezek után azt szeretttük volna tudni, hogy mennyi fizetése lehet az amerikai polgártársnak? Hát megtudtuk. Kerek ötmillió évi jövedelme van s az uti költségét is a vasműszövetkezet fizeti. No, abból ugyan költhet az acél-király.

Csak egy napig időzött közöttünk, aztán tovább utazott világjáró utjában. Egy néhány jó példát mondott is, de legszebb példa az ő egyszerű polgári magaviselete, aki nem tagadja, hogy szegény volt, de munkával, szorgalommal jutott a vagyonhoz. Polgártársai igaz szeretettel emelték fel, de azért dolgozik és munkál amíg él!

Kevés magyar gondolkoznék így, hiszen nálunk, ha valakinek 200 holdja van, már nagyurat játszik, pedig tele van adósággal Hej! sokat tanulhatunk ettől a mi vendégünkötől...

Mi hír a nagyvilágban?

Angol-bur háboru. Előzőleg irtuk, hogy az angolok beszélnek már a békéről, de a tulajdonképpeni okát csak az angolok tudták annak, hogy miért akarnak békealkudozást. A napokban mégis megtudott a világ egy kis hirt, mely sokat magyaráz. Egy brüsszeli lapnak azt táviratozzák Dél-Afrikából, hogy *a burok több nagy győzelmet arattak.* Az utóbbi napokban elvettek az angoloktól 18 eleséges kocsit, 17 ágyut, több vasuti vonatot és hétszáz ezer font sterling készpénzt. Ez a kis hír sokkal többet magyaráz az angolok engedékenységre nézve, mint az államférfiainak napokig tartó beszédjei.

Indiából háborus hírek érkeznek. Az orosz kormány erős katonai csapatokat vont össze a határszéleken, hogy az esetleg betörő lázangókat fékentartsa. Azt is emlegetik a háborus hírekkel, hogy tulajdonképpen Anglia gyöngülése folytán, mivel a burokkal van elfoglalva Afrikában, az orosz idejénvalónak látja hódítani Azsiában az angoloktól. Eppen ugy, ahogy Kinában tette. Ez a föltevés nem alaptalan, mert Anglia most valóban nem bírná levernü az indusok lázadását s így a muszka kényelmesen beleavatkozhatik egy országfoglalás reményében.

Szerbiában, miként már irtuk, az uralkodó családok versengése egyre tart. A trónkövetelő hercegek felhívásokat, hirdetésekét bocsájtanak a nép közé. Mások a muszka cászhoz folyamodnak pártfogásért. Szóval mozog a szerb uralkodók versenye, csakhogy ennek is leginkább a szegény nép adja meg az árát, mert ő szenved a versengés közben.



Husértékesítés szövetkezeti uton.

Életre való vállalkozásnak vetette meg alapját az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* egy nemrégiben tartott ülésén. Elhatározta, hogy a sertéshusnak külföldre kivihetése végett nagyszabású szövetkezetet létesít. Ez a szövetkezet élő állapotban átveszi tagjaitól a sertéseket, saját vágóhidján feldolgoztatja azokat — és így feldolgozott állapotban alkalmas vasuti kocsikon kiszállítja Német- és Angolországba, ahol mindig kedvezőbb ára van a sertéshusnak, mint nálunk.

A szövetkezet megvalósulása a kormány segélyétől függ.

Ez alkalommal érdemesnek tartunk egyet-mást elmondani a szövetkezeti husértékesítésről. Dánia az az ország, amely ennek a hasznát fölismerte. Napnap után alakít ily vágóhid-szövetkezeteket, amelyek Angolország részére szállítják a sertés- és marhahúst. Milliókra rug az az összeg, amely ennek a révén Dániába özönlik, ezek s a tejszövetkezetek egészen megváltoztatták Dánia közgazdasági viszonyait, azelőtt ott is pusztulás volt, ma Dánia a virágzás és haladás kétségtelen jeleit mutatja.

Nem kell hozzá sok, csak egy kis akarat. Ezek a szövetkezeti vágóhidak, oly kevéssel megvalósíthatók, Dániában már majd minden számbavehető községben van egy. A gazdáktól meghatározott napi áron átveszi az élő állatot. Kifizeti készpénzben az árát. Egyöntetű okos eljárással kikészíti a húst. A hulladékot, a selejtesebb részét otthon értékesíti, a színhúst gyors és kedvező vasuti és hajóösszekötetések révén kiszállítják német és angol piacokra, ahol a dániai husnak mindig kedvező fogadtatása van.

A magyar gazdák is Német- és Angolországra számítanak s tekintve azt, hogy a magyar szarvasmarha és a magyar sertés, minőségét tekintve, kiállja a versenyt bármely államéval, reményünk lehet arra, hogy ha találunk valamely alkalmas szervezetet, amely képes egyöntetűen feldolgozni s elszállítani gyorsan piacra vetni az árut, annak kedvező értékesítése bizonyos lesz.

Ez a szervezet pedig szerintünk a dán mintára alakított szövetkezeti kiviteli vágóhidak.

Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület megtette a kezdőlépést, a gazdákon áll, hogy a folytatás minél kedvezőbb legyen.

Kereskedők és szövetkezetek. A kereskedelmi miniszternek a fogyasztási szövetkezetekhez küldött kérdőpontjai, melyekről mi is említést tettünk, arra indították a miskolezi kereskedelmi- és iparkamarához tartozó egy-néhány kereskedőt, hogy újból egy kis kirohanást intézzenek a fogyasztási szövetkezetek ellen.

Az értekezleten, melyen megjelentek: dr. Klein Mór, dr. Meisler Jób, dr. Flamm Dezső, Klein Lajos, Grünfeld Ödön, Bródy Miksa, Braun Miksa, Deutsch Dávid, Engländer Lajos, Friedmann Hermann, Franek János, Grünbaum Mór, Hermann Samu, Hecksch Bertalan, Grossmann József, Kardos Sándor, Klein Ede, Schwarz Géza, Steiner Lőrincz és mások kimondották újból, hogy a fogyasztási szövetkezeteket el kell törölni a föld színéről.

Ennyit a miskolezi értekezletről.

Szövetkezetek Szatmármegyében. A Szatmáron székelő Északkeleti Vármegyei Szövetkezetek Szövetsége nagy buzgalommal szervezi a szomszédos vármegyékben a hitelszövetkezeteket. Fáradozásait mindenütt siker koronázza, mert a nép kezdi belátni, hogy az ügy, melyet a szövetkezet felkarol, az ő javára szolgál s egymásután alakítják meg a különböző szövetkezeteket. Legutóbb Domahida községben alakult meg a gazdasági hitelszövetkezet, melynek igazgató-elnökévé Domahidy Istvánt, volt országgyűlési képviselőt, alelnökévé Szabó Lajos lelkészt választották meg. Ez a hitelszövetkezet Szatmármegyében már a tizennyolezadik.



A jogos önvédelem. Néhány hét előtt két részeg kocsis felzörgette éjnek idején álmából Frankl Sámuel rózsa-utcai fuvarost:

— Nyissa ki az ajtót rögtön, mert agyonütjük!

Frankl pisztolyt ragadott s kiszólt a legényeknek.

— Kotródjatok innen, mert rátok lövök!

Az egyik legény erre elkotródott, a másik azonban, Antal János felkapaszkodott az ablakra s úgy akart bejutni a fuvarozhoz. Frankl erre elsütötte pisztolyát. A lövés talált, Antal János halva rogyott össze.

Frankl ellen szándékos emberölés miatt büntetővizsgálatot indítottak, melynek során védője azt vitatta, hogy önvédelemből lőtte agyon a kocsislegényt. Hivatkozott arra, hogy a családi tüzhely s a család biztonságának a védelmére való jogosultság a magyar jogszolgáltatásnak egyik világosan kifejtett elve, a melyet még az ily súlyos esetben sem kell itélet alá vinni. Az ügyészség elfogadta a védő álláspontját s a nyomozást Frankl ellen megszüntette.

A tényállás szerint, ugymond a megokolás, Frankl Samunak lakásán és családi tüzhelyén kívül élete és testi épsége is jogtalan és közvetlen megtámadásnak volt kitéve. Ennek a támadásnak az elhárítására a lövést megelőzőleg több kísérletet tett. Ha Antal János életének kioltására e támadás elhárítása végett nem is volt szükség, Frankl Sámuel büntetőjogi felelősség még az esetben sem terheli. A félelmet, ijedtséget és megzavarodást az eset összes körülményei megokolják.

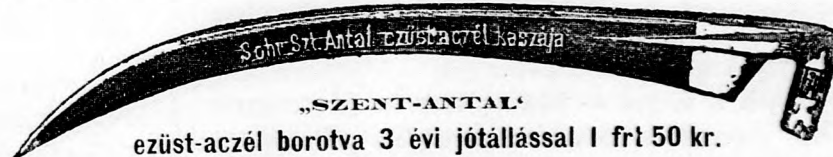
A nagykátaí rablógyilkosok. Mult héten Nagy-Kátán iszonyu vérengzéssel gyilkolták le a Lövinger-család tagjait. A segélykiáltásra haza szaladt az apa

A „Sohr Szent-Antal“ ezüstacél-kaszagár, melynek egyedüli és kizárólagos szétküldője és elárúsítója

SOHR JÓZSEF UR, SOMOGY-SZILL.

ki a tavalyi londoni kiállításon is nagy aranyéremmel és díszoklevéllel lett kitüntetve. — 100 koronát fizet annak, ki egy más gyárból egy „Sohr Szent Antal“ kaszát tud előmutatni. — 200 koronát fizet annak, a ki 100 db „Sohr Szent-Antal“ ezüst-acél kaszái közül 5 rosszat tud előmutatni. A ki teljesen megbísható jó kaszát akar magának beszerezni, az addig kaszát senkitől ne vásároljon és ne rendeljen, míg fenti hírneves czégtől képes árjegyzéket nem kér, melyet az bárkinek ingyen és bementve küld.

Mindenki kérjen árjegyzéket egy levelező-lapon. — A téli hónapok legalkalmasabbak megrendelések gyűjtésére. Gyűjtőknek kedvezmény. — Teljes jóállás! — 10 db rendelésnél 1 db ingyen! — Lelkiismeretes kiszolgálás! Több ezer köszönőlevél és utánerendelés áll az érdeklődőknek rendelkezésükre.



a szemben levő kaszinóból és többen jöttek a vérbe fetrengő családtagok mentésére. A gyilkosok, három paraszt ember, elfutottak, de utolérték az egyiket a kerti góré mellett és az feladta társait. Most külön czellában erős őrizet alatt várják büntetésüket a nagykátaí rablógyilkosság gonosztevői. Jankovich fogházfelügyelő nyomban, ahogy megérkeztek, daróczt adatott rájuk s külön őrt melléjük. Megbánásnak nyomát se mutatják a Löwinger-család gyilkosai.

— Rég nem pihentem már vaságyon, szölt Ördög Tóth Pál, mikor a czellájába ért.

A másik bünös, *Brunzlik Kármán* Mátyás pedig megkérdezte az őrt:

— No földi, mit gondol, felkötnék bennünket?

Tilalmas Vonnák Mátyás, a harmadik rablógyilkos volt a legesondesebb. Fagygyut kért, hogy a esizmája el ne száradjon, azután nyugodtan lepihent. A bünügy iratai megérkeztek az ügyészséghez. Halász Lajos dr. királyi ügyész nyomban hozzáfogott a kihallgatás jegyzőkönyveinek áttanulmányozásához, hogy a kellő indítványt megtehesse a vizsgálat elrendelése dolgában. Az indítvány gyilkosság és rablás büntetteiben, mint tettestársak ellen irányul s ez alapon meg is kezdik a három gonosztevő kihallgatását s elrendeli ellenük a vizsgálati fogságot. A rablógyilkosok eddig még nem jelentették be védőiket.



Erzsébet főhercegnő fája. Azon a napon, melyen a minap boldog menyasszonya, Erzsébet főhercegnő született, Plausinger József görgény-szent-imrei erdőrendező az erdőri szakiskola kertjének legszebb pontján egy fa csoportot ültetett. Egy nemes diófát, melyet körben hat tölgy vesz körül. Tizennyolcz tavaszt láttak a fák, mint a király unokája. Mikor tavaly Erzsébet főhercegnő 18-ik életévét betöltötte, az iskola szép ünnepet ült: emléktáblával jelölte meg a fa csoportot. A táblát intézeti növendék faragta, betűt intézeti tanuló véste, többi társai pedig a követ hozták és illesztették össze, melyben a kőtábla be van falazva. Megkapóan szép és egyszerű az emlékmű, mintha a szeretet és gyöngédség művészetformáló érzése ihlette volna meg azokat, akik csinálták. A főhercegnő is tudomást vett a görgényi havasok közt lefolyt zajtalan ünnepről és a minap, amikor a fejére tették a menyasszonyi mirtuskoszorút, jutott el Görgény-Szent-Imrere Darányi földművelésügyi miniszter révén Erzsébet főhercegnő köszönetének kifejezése.

Kivándorlás Veszprémmegyéből. A hirhedt F. Missler-féle brémai cég, kinek Bécsben is van szállító ügynöksége, naponkint tömegesen küldi ámitó és csaló leveleit, tömve német utasításokkal Veszprémmegye községeibe. Most különösen A.-Tevel községet árasztják el leveleikkel, még pedig sikeresen. Ez évben már több mint negyvenen vándoroltak ki a községből s most megint egy nagyobb csapat készül el. A kivándorlás pedig oly titokban történik, hogy csak akkor tudódik ki, mikor már valamelyik kikötőbe érkeztek.

Fénylik a Vincze — telik a pincze, tartja a magyar babonás jövendölés, melynek igazságáért mi azonban ót nem állunk; hogy az idén, szerdán, e hó 22-én

lévén Vincze napja, a nap sötét; tehát arra van kilátás, hogy bő szüret lesz az idén. Csak aztán ára is jó legyen.

Egy 48-as honvéd-ezredes ünneplése. Kolozsvárról írják, hogy Végh Bertalan 48-as honvéd-ezredest 90-ik születésnapja alkalmából a kolozsvári ereklyemúzeum küldöttsége üdvözölte, a melyet Deáky Albert elnök és Kuzskó István őr vezetett. Deáky lelkes beszéddel üdvözölte az agg szabadsághóst, míg a város nevében Szvacsiná Géza polgármester mondott beszédet a fiatal szívü aggastyánhoz. Végh ezredes ifju hévvel válaszolt az üdvözlő beszédekre s a küldöttség tagjai lelkesen megéljeneztek.

A Petőfi-ház megalapítója. Segesvárról írják, hogy gróf Haller Lujza, a fehéregyházi Petőfi-ház létrehozója, a Petőfi és a névtelen hősök oszlopának és az azt környező gyönyörű parknak lelkes gondozója e hó 20-án érzékenyen vett bucsut Fehéregyházától. segesvári ismerőseitől és tisztelőitől. A lelkes grófnő még aznap este gyorsvonattal Nagyváradra utazott, ahol valószínűleg állandóan megtelepszik.

Elítélt lelkész. A szatmári kir. törvényszék a héten ítélkezett egy magyarfaló, a magyar gyűlölet-től izzadó görög katolikus pópa felett, aki nem átalotta az Isten házába, a hova csak az ima és zsolozsma való, bevinni a magyargyűlöletet. Ardeleán György, ez a neve a magáról megfélemedezett magyarfaló papnak, a templomban istentisztelet közben, midőn a hívők magyar nyelven dicsőítették szent énekekben az Istent, így szólott hiveikhez: Ne piszkítsátok be magyar énekkel és szóval az Isten házát. A hivek akiknek a kisujában több hazafiság van, mint a lelkipásztorban, felháborodtak az Ur megtevédt szolgálójának kijelentésain, elhagyták a templomot és feljelentették a magyarfaló papot, aki a törvény elé került és mindenféle kibuvóval igyekezett védekezni ez azonban neki nem sikerült. Számos tanu igazolta eskü alatt, hogy tényleg elkövette a lelkész a hazafiatlan cselekedetet és a törvényszék fél évi fogházra és 400 korona pénzbüntetésre ítélte Ardeleán Györgyöt a magyar gyűlöletért.

Betörés a városházán. Kassáról írják, ott a minap világos nappal álkulescsal felnyitották a fogyasztási adóhivatal helyiségeit és a pénztárt felfeszítették. A betörők, kik hallatlan vakmerőséggel dolgoztak, nem vihettek el semmit, mert külső zajtól megriasztvá, elmenekültek. Még nem tudtak nyomukba akadni.

Váltóhamisító megyei tisztviselő. Lugoson közbeszéd tárgyát képezi most Klucsarics Henrik vármegyei kiadó, volt földbirtokos esete, ki jelenleg hivatalától föl van függesztve. Klucsarics ellen ugyanis több ezer koronás hamis váltók forgalombahozatala miatt tettek most feljelentést a kir. ügyészségen. Klucsarics fegyelmije és állásától való függesztése onnan ered, hogy a fizetését letiltó alispáni határozatot nem kézbesítette a vármegye pénztárának, hanem tovább is élvezte rendes fizetését, azonkívül egyéb manipulációk is bizonyultak reá. A váltóhamisítás ügye egyik nagy végtárgyalása lesz a lugosi királyi törvényszéknek. Klucsarics ugyanis Virányi János, a »Krassó-Szörényi Lapok« kiadójának és odavaló tekintélyes nyomdatulajdonos nevével élt vissza. A hamis névalírással ollátott váltók összege eddig pontosan meg nem határozható.

A kir. ügyészség kezei között lévő váltókra esküvel bizonyította Virányi, hogy azok nem az ő saját kezévonásával vannak ellátva. A kínos ügynek az a tragikuma, hogy a különben is beteges Virányi annyira szívére vette az esetet, hogy most halálán van.

Az ország első iparos képviselőjének halála.
Szegeden érdekes multu férfi halt meg a mult héten. Bakay Nándor ez, a szegedi kereskedelmi és iparkamara másodtitkára, volt országgyűlési képviselő, Szeged közéletének egyik nagybecsült, tevékeny tagja, ki a hírlapírói tollat is derekasan forgatta. Mint Szeged város országgyűlési képviselője az 1878—81-iki ülészakban különösen az árvizkatasztrófa idején fejtett ki hasznos törvényhozói működést. Ő mondotta a képviselőházban azt a megkapó beszédet, amelylyel az egész ország figyelmét és részvétét Szeged sorsa felé fordította. Bakay mint egyszerű költelverő kezdte pályáját s önszorgalmából vitte annyira, hogy gyárat alapíthatott. Később azonban tönkre jutott s ekkor lett az iparkamara másodtitkára. Bakay nevezetes volt arról is, hogy ő volt az első iparos képviselője az országnak. Az érdekes férfi elhunyt városzerte nagy részvétet keltett.

Vér az oltáron. Moha nagy-küküllőmegyei községben felháborító botrány történt az ottani román templomban. A hivek egy része haragudott a papjára s feljelentette, de ezt még mostanig sem intézték el. Erre aztán a pápa ellenségei rávetették magukat a templomban s e kiáltással: „Fogd meg a kutyát!” a földhöz szoritották. „Hozz szeget, hadd szegezzük ki, mint a Krisztust!” ordították mások. A lelkésznek senki nem mert védelmére kelni. A dühös támadók elszedték tőle a templom kulcsát, a szentelt vizet kiöntötték, a papot véresre verték, a szentelt tárgyakat összetördelték. Az oltár tele lett vérrel. Mikor már megelégték a templomban való garázdálkodást, az oláhok kihúzták a lelkészt a temetőbe, ahol félhalottra rugdosták. A lelkész most élet és halál között lebeg. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

Kedvezményes árban, két korona helyett a »Független Ujság« előfizetői csak 1 korona 20 fillért rendelhetik meg portómentesen küldve a »Góbéságok« című könyvet, mely 160 oldalon kacagató székely történeteket és elbeszéléseket tartalmaz. Megrendelési cím: Péterfy Tamás Budapest. Köztelek.

Lapunk mai számában közölt *Fehér Miklós és Tsa* gépgyár-részvénytársaság hirdetésére lapunk t. olvasóinak b. figyelmét felhívjuk.

JENCS-féle

Magyar Restitutios-Fluid
lovak és szarvasmarháknak.



Az állatok izomerejét fokozza, kitarthatóvá, erőssé teszi; megátalja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— **Ára 2 korona.** —

Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCS VILMOS gyógy-szertára
Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.
Főraktár:
Dr. Eöger, Nádor gyógyszertárában
Budapest, VI., Váci-körut 17.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A káposzta termelése.

Hazánk minden táján nem ajánlatos a káposzta termelése, mert hol az éghajlat, hol meg a talaj nem termelné meg a *nagy, sima*, szép fehér, kőkeményű fejeket. Már pedig a piacon csak az igazán szép árunak van nyereséges keletje. A káposzta, hogy igazán szép legyen, a levegőből s a talajból kell, hogy táplálékát megtalálja. A talajt illetőleg megjegyzem tehát, hogy a káposzta *alacsony* fekvésű, lehetőleg áradmányos helyet szeret, hol a levegő is nedves párával telített. Ezért szeretik a bolgárok a Duna szigeteit vagy a folyó mentét káposztásuk részére kiválasztani. Az áradmányos talaj tápdus, frisséget tartó, mély s ezenfelül erősen trágyázott legyen. A trágya soha sem sok a káposztás alá. Egy magyar holdra akár 300 mm.-át is rá lehet szórni s még ennek tetejébe szuperfoszfát, salétrom, kénsavas kalit is adhat a termelő 100—100 kilonként s az egész trágyatömeget egyszerre szántsa alá kora tavasszal. A fajta megválasztása nevezetes dolog. Mindig olyat kell termelni, minőt a piacon keresnek! Ilyen nálunk a csurgói és a balinkai fajta, de ha valaki idegent is akar meghonosítani, azok közül csak a *Schweinfurt*-i ajánlható, mely ami piaci káposztaigényünket a legtokéletesebben kielégíti. A káposzta-magvakat rendszeren április közepén vagy május hónapban vetik kerti hidegágyban. A hidegágyban nem kell a magvakat tulságosan sűrűn szórni, nehogy az össze-vissza növény rászaga felnyurguljon, mert a zsenge palánta szépségétől függ a későbbi fej tokéletessége.

A kerti ágy földje persze tápdus, porhanyó kerti föld s ebbe rakjuk 10—10 cmnyi távolságban a pikirozott palántát s ott hagyjuk addig, mig ott 5—6-ik levelüket kifejtették s csak azután — egy hónap lefolyása után — kerül a palánta állandó helyére, ki a táblára 60 cm. növény s 70 cm.-nyi sortávolságban. Ne higye senki, hogy ez a *kétszeri* pikirozás valami tulságosan nehéz munka, leánykák is egész jól elvégzik. Az azonban fontos, hogy ez a pikirozási munka, mindig csak eső után, felhős időben végeztessék, midőn a föld nedves ugyan, de ennek daczára sem sáros, mert a gyökerek megfogamzása nagy részben a nyirkos földben történhetik. A palántának állandó helyére ültetése egy bot segítségével történik, melylyel megvájjuk a lyukat s ujjainkkal a belerakott palánta körül a talajt lenyomkodjuk. Az ültetők, mögöl még egy vizeskannás ember jár, ki egy-egy pohár vizet önt a frissen ültetett palánta tövére, ezt az öntözést még akkor sem kell elhagyni ha nyirkos a talaj.

Egész nyáron át aztán csak kapálgassuk a káposztát, amint a talaj szikkadtsága s a jelentkező gaz diktálta, de az első kapálást, illetve porhanyítást azonnal meg kell adni, amint a vegetáció megindult. Aztán a porhanyítás azért is szükséges, hogy a talaj nedvessége összeköttessék, melyre a káposztának nagy szüksége van. A fejképződés persze csak akkor indul meg, midőn már az őszi hideg éjszakák s a harmat jelentkezik.

A baromfiak nemesítése.

A nemesítés, keresztezés czélja vagy valamely fajta nemesítése vagy egyirányu baromfiak előállítás.

A keresztezés új tulajdonságok átültetését, átörökítését s régi rossz tulajdonságok megszüntetését czélozza.

Tojóknak a hazai *magyar baromfi* gondos kiválasztása legyen az okszerű baromfitenyésztés főfeltevétele, ha a külföldi nemes himbaromfiak tenyészképességéről jó eredményt akarunk látni. Ahol a hus és tojástermelésre fektetik a főszűlyt, ott jól tojó tyukokat *plimut* vagy *langsánnal* kell keresztezni. A hus- és tolltermelésre viziszárnyasoknál ajánlatosak az *emdeni lud gunarai* és a *pekingi kacsa gacsérjai*. A pulykák nemesítésére legalkalmasabbak a nagyobb testű, de finomabb husu *francia pulyka-kakas*. Mind-ezeket a fajtaikat a »*Független Újság*« olvasói jól ismerhetik, leirtuk már azokat többször s képekben is bemutattuk.

A baromfiak keresztezésénél mindig gondunk legyen arra, hogy olyan apa- és anyaállatokat válasszunk erre, amelyekben pl. a hizásra való hajlam, jó tojóképesség meg van. Mert csak ezek örökítik át biztosan a jó tulajdonságokat. Hogy tisztába legyünk azzal, melyek a baromfiak jó és rossz tulajdonságai, amelyeket a keresztezéseknél az egyedek átörökíthetnek. Ide iktatjuk őket, hogy ezeket tudva, a gazda kiválogathassa az egyes állatokat s azok után szép, jó tulajdonságokkal bíró egyedeket nevelhessen.

Jó tulajdonságok: az edzettség, az igénytelenség, szelidség, a gyors fejlődés, a szép testalkat, egyszínű tollazat, a husosság, hizékonyság és a bő tojóképesség.

A hibák mindezek ellentéte, továbbá külsőleg pl. a ferdén álló farok, a görbe mellest, hibás taraj és álllebernye, a keresztben álló esőr, a ferde állású lábak stb.

Ezeket tudva, a tenyésztőnek mindig módjában áll oly baromfiállomány birtokába jutni, a minőt kíván, amely egyöntetű s jó tulajdonságokkal van felruházva, csak arra kell ügyelnie, nehogy hibás, rossz tenyészegedeket válasszon ki s ez által baromfitenyésztésébe oly hibákat hozzon be, melyek könnyen átörökíthetők, de azután nehezen küszöbölhetők.

Gazdaságos cséplés.

Még a legjobb cséplőgépnél is nagyon sok gabona megy a törekkkel veszendőbe.

Ha száraz a csépelendő élet, sok törek keletkezik, melyet a törek-rosta képtelen kitisztítani, ha gazos, rozsdás vagy aczatos a gabona, még nehezebb a törekrosta munkája, ha pedig valami oknál fogva gyorsabban kell csépelni s a törek nagyobb tömegekben jut a törek rostára, akkor meg éppen-séggel képtelen az jó munkát végezni!





REGGELIZZÜNK KIS CZICZAM.



Ezerekre megy a veszendőbe jutott gabona métermázsa száma, szazezrekre megy az ára, ezt van tehát hivatva a kettős törekrázó ellensúlyozni.

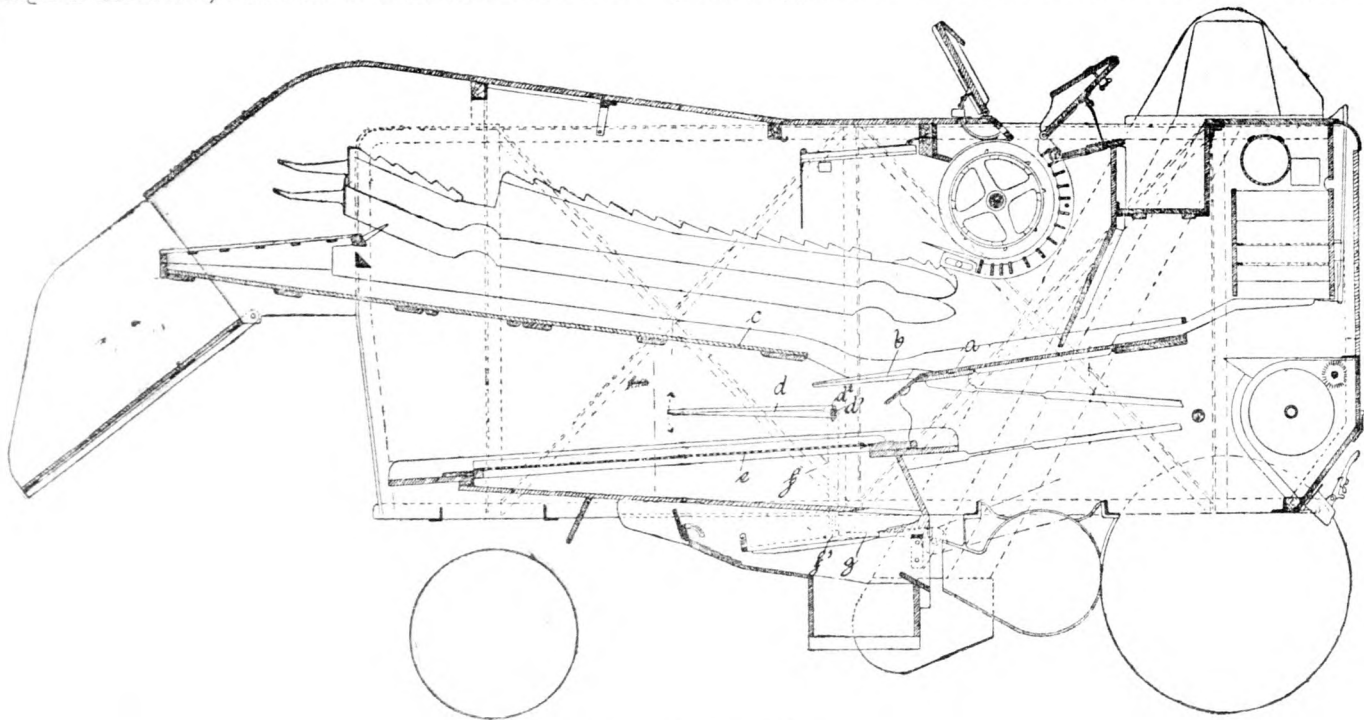
A dobról és szalmarázóról lekerült törek egy tömegben esik a törekrosta felső végére s míg azon végigesuszik, nincs oly nagy rázkódtatásnak kitéve, hogy elterüljön egyenletesen a törekrosta egész felületén s így a törek közt levő mag nem juthat mind a törekrosta szabad nyílásaihoz, hogy azokon átesve, rendes útjára térjen és a zsákba jusson.

A bemutatott kettős törekrázó villának éppen az a kiváló előnyös oldala, hogy a töreket, mielőtt az a törekrostára kerülhetne, erélyesen, alaposan felrázza és egyenletesen szétrázva, szétterítve ereszti azt végleges megtisztítás céljából a törekrostára. Maga a szerkezet, mint az a mellékelt ábrából lát-

hogy még erőltetett munkánál sem tömődhetik el a törekrosta, bármennyi legyen is a törek, e kettős zárókészülék meggyőzi a munkát, szétrázva a töreket. A Czárán-féle törekrázót minden eséplőgépbe lehet alkalmazni s hasznos, mert biztos megtakarítást hoz.

A tetüirtásról.

A tetveket, melyek különösen rosszul táplált és felületesen, vagy sehogy sem tisztított állatok fül-, szarv- és faroktövét, továbbá a nyak két oldalát és hátat lepik el legbiztosabban a szürke higany-zsírral (más néven tetüzsír, huszárzsírral) lehet megölni, megöli továbbá a dohányfőzet, a 3—5%-os kreolin és a tetümagpor keveréke is. A tetüzsír nagy mennyiség-



Czárán-féle kettős törekrázó.

ható, igen egyszerű. A dob alatt lévő *a* kis rázóasztal végére van erősítve mereven a *d* felső törekrázó villa. A dobról közvetlenül bejutó törek az *a* lapon végigesuszva *b* rázó-készülékbe jut, mely egymás mellé fektetett *b* rázó pálczákból áll s mely az *a* csuszólappal együtt előre s hátrafelé való mozgást végezve, már részben átereszti nyílásain a kisebb töreket és a gabona egy részét az alatta levő *e* törekrosta felső szélére. A rajta maradt hosszabb törek adagonként szétrázva kerül a *d* második rázó villára, mely ugyancsak egymás mellé fektetett hosszabb rázó pálczákból áll. Erre jut rá a szalmarázókból kihullott és a *c* csuszó lapon végigjött törek is.

Ez az alsó *d* rázóvilla *d*¹ fejénél egy a gép külső oldalán elhelyezett könyökkarral lesz mozgatva, úgy hogy a *d*¹ fejnél a villa helyben mozog fel-le, de a hosszú pálczák végeik a mindnagyobb és nagyobb mérvű fel-lefelé való lengést — rázómozgást.

Ilyenformán a törek a rostának mintegy háromnegyed része már előre felrázott szétválasztott töreket tisztít s már az utolsó negyedére jut a hosszú, de már gabonaszemet nem tartalmazó törek.

De nemcsak az a nagy előnye a szerkezetnek, hogy a töreket alaposan kitisztítja, hanem az is,

ben használva, különösen marhánál, mérgező hatása lehet, még pedig, mert nagyfokú nyáladzást idéz elő. A tetüzsírt azért egyenletesen kell az állaton elkenni s ami még jobb disznózsírral keverten; egy vászondarabbal vagy kócczal jól eldörzsölhetjük az állaton, a felesleges kenőcsöt szétkenve, nehogy az állatok egymásról lenyalhassák. Szabadon mozgó állatokat ezért jó még marhaepével is megnedvesíteni a zsírt, amely keserű lévén, a nyalást megakadályozza. Harmadnapra a tetüzsírral való bekenés után, ha az állaton még mindig volnának tetvek, még egyszer végezhetjük a bekenést s csak ezután ismét harmadnapra mossuk le langyos vízzel a kenőcsöt.

A kenéssel egyidejűleg nem szabad azonban megfeledkeznünk arról sem, hogy az istálló, takarók, pokróczok is tisztába hozassanak, mert ezek között is elrejtőzhet a tetü.

A dohányfőzettel való mosásra mintegy fél kilónyi dohányt főzünk meg tíz liter vízben s ezt leszűrjük. A keserű lé nyalogatására az állatok nem igen vetemednek. Célta lehet ezzel is elérni, de lassabban, épp úgy, mint pl. a kreolinnal, amely elég olcsó is és nem veszélyes. A tetü serkét (tojásait) az erős ecet is öli s hat, habár gyengébben a tetüre is, a tetüirtásnál tehát ezt a szert is igénybe lehet venni.

HARCZBAN A SZABADSÁGÉRT.

— A „Független Ujság” eredeti regénye. — (2)

Mikor ezt elbeszélte az öreg Incze Mihály, még azt is hozzátette, hogy most is foly vér a szabadságért, mint ötven év előtt nálunk. Most a bürok hősi nemzete küzd életre-halálra a szolgaság, az elnyomás ellen, a szabadságért... Hej, ha ifju lehetne még egyszer!?

— Ujra elmenne Mihály bácsi? — kérdezte a grófnő.

— El biz én instálom!!

— Most nem olyan a fiatal-ság, hogy a szabadságért lelkesül-jön. A mostaniak nem értik öregem!

— Hát nem, aki nem, — de most is akad!

— Szeretnék látni vagy szá-zat! Magam költségén küldeném a szabadságért harczoló burokhoz!

Az öreg ember megsimogatta a fehér haját, megtörülgette a szempilláit, hogy jobban lásson és jól megnézze a grófkisasszonyt. Csak azután beszélt.

— Az ilyen dolgot, ha akar-juk, akkor sem szabad kimondani. Most törvénybe ütközik az efféle. Megbüntetik, aki oda megy, ha megtudják... Még azt is bezar-ják, aki elcsábította az ifjakat... Hát azért nem igen szabad kimon-dani... Pedig volnának... bizony volnának legények...

Pálma grófnő közelebb hu-zódott az öreghez és halkán kez-dette a beszédet folytatni.

— Aztán, ha vannak legé-nyek, hát miért nem mennek a szabadságért harczolni?...

— Mert nincs pénz az uta-zásra, — felelt az öreg.

— És ha volna, elmenné-nek?...

— El azok egy szálíg!...

A grófkisasszony még köze-lebb huzódott az öreghez.

— Mihály bátya, lehet kend-del komolyan beszélni?

— Csakis komolyan szeretek én instálom, de nem igen akad beszélő emberem, mert lenéznek. Béres vagyok csupán...

— Az nem baj Mihály bátya — biztatta a grófnő. — Akinek a szabadság rózsája ötvenesztendeig az emlékezetébe megmaradott, azzal lehet be-szélni. Hátha én pénzt adnék kendnek, össze tudna szedni száz legényt, hogy elinduljon a burokhoz.

Az öreg béres reá nézett a grófkisasszonyra.

— Most tréfát üz velem ugy-e méltósága?

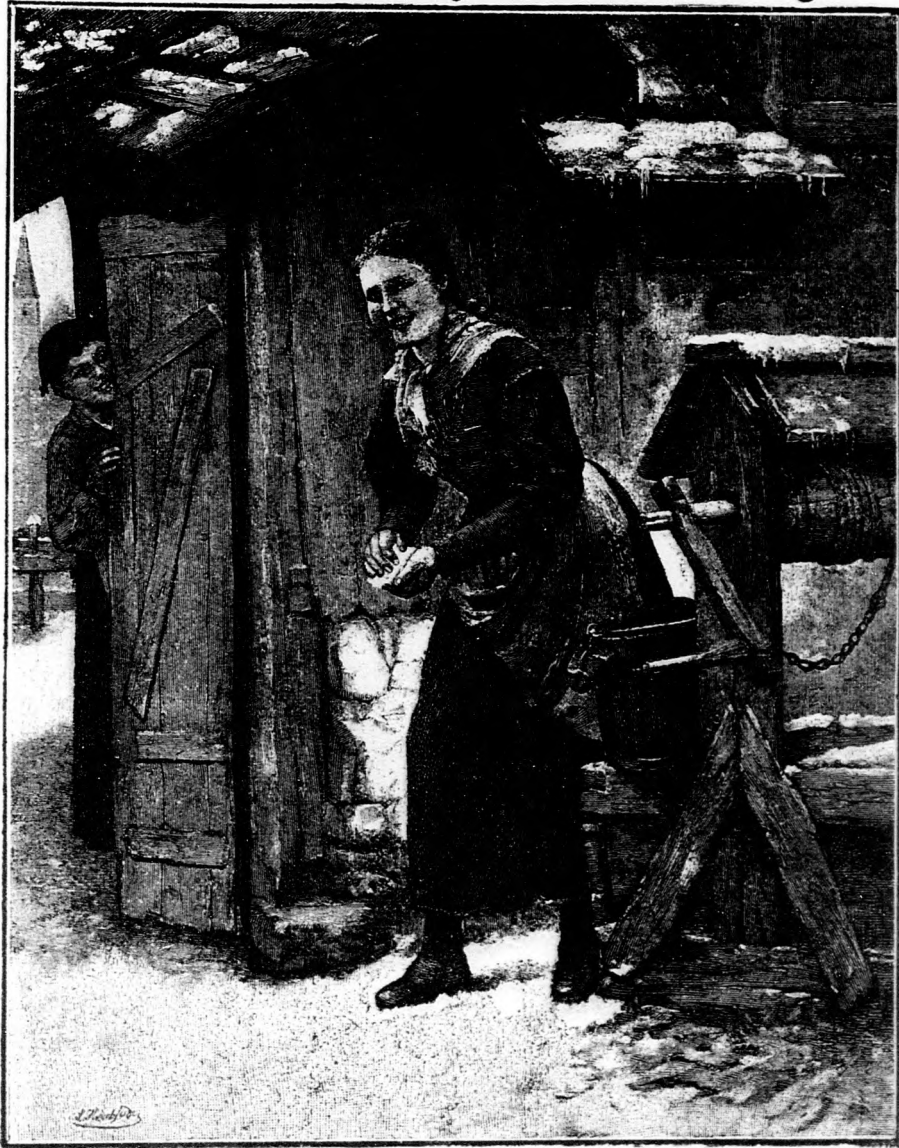
— Megmutatom, hogy nem tréfa az — folytatta Pálma grófnő — és a következő perczben aranyak-kal telt erszényt adott az öreg Mihály kezébe.

— Ez a foglaló csupán. Lesz még ezenkívül bőven költeni való. De száz magyar legénynél keve-sebb ne legyen.

— Óh, ha nem álmodnám! — sóhajtott az öreg.

— Te lész a vezér közöttük — biztatta Pálma grófnő.

— Az nem akarok lenni. Más legény van arra! Öreg csont az enyém, csak tanácsolni tudok, de a nyargalást most elsem bírnám. Van arra más. Jobb mint én.



GYERE KI JANCSI!

— Nem nevezéd meg öreg?

— Előre elnem árulom a derék legényt. Hanem ha találkozni szeretne vele a megbeszélés végett, hát összehoznám.

— Kezet rá öreg! Éljen a szabadság!!

Pálma grófnő belecsapott az öreg béres jobb-jába és Incze Mihálynak ez ujra eszébe juttatott a multból valamit.

— Mintha csak az édesanyja volna, leánykorá-ban. Az öreg méltósága is így csapott a kezembe, hanem akkor én is fiatal voltam. A szemem ragyo-gott, — most könnyezik.

— Mikor találkozhatom azzal az ifjuval?...

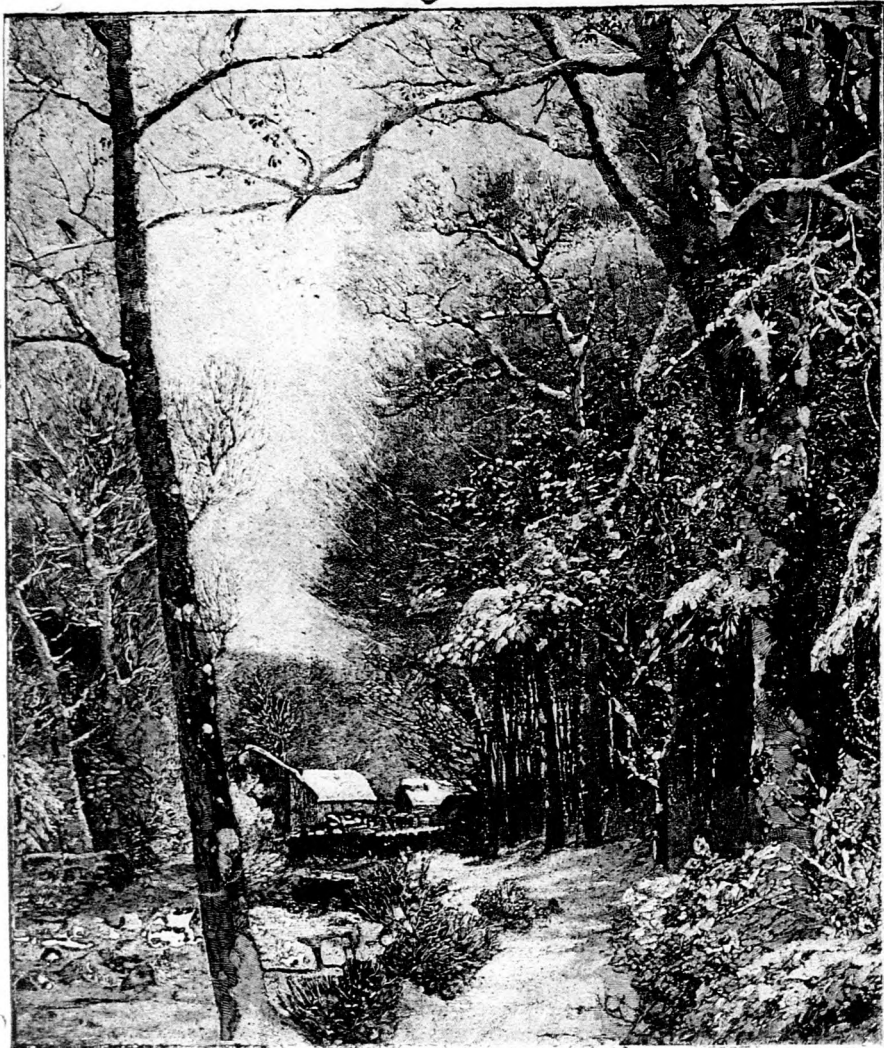
— Hát azzal könnyü is, meg nehéz is a talál-kozás.

- Miként érted öreg?
 — Ugy gondolom, hogy a fényes grófkisasszony nem sokat végezhet velem, mert igen tartózkodna. Azért nehéz a dolog.
 — Hátha levettem a fényes ruhát? ...
 — Már azt igen helyesen tenné a méltósága.
 — Akkor beszélhetek vele?
 — Ha el nem árulja magát.
 — Bizd reám, öreg! Nos? mikor, hol beszélhetek vele? Sok pénzt bizok rá, tisztességes, becsületes legyen!
 — Mint magam. Hanem mit mondunk a pénz

napig is eltart, a míg oda érkezik innen az ember. En hirt viszek a dologról, de nem szóval, csak jel által. Holnap délután, ha a méltósága előtt a sárga zsebkendőt veszem elé, akkor nem beszélhet velem. És ha a pirosat húzom ki a zsebemből; akkor a szérény kis hajlékomban várja a vezérnek való.
 — Helyes. Ez így jó lesz. De a nevét nem mondod meg.
 — Semmiféle aranyért, rubintért elnem árulom.
 — Jól van öreg Inceze Mihály! Eljenek a burok, éljen a szabadság!
 Az öreg sóhajtott rá:

— Szegény burok! ...

Aztán eltávozott a Palma grófkisasszony szobájából. Csak gondolkozott, de az ajkai nem beszéltek. Arról gondolkozott, hogy a burok szabadságharcában a magyar is segíthet valamit. Ez az igazi szabadságszeretet. Százan mennek, mind egy szálíg derék legények, bátor magyar fiúk. A legszükségesebb, a pénz már biztosan megvan. Az erszény aranyat a zsebében hagyta Palma grófnő. Az édes anyja is ilyen lélek volt a magyar szabadságharcban. *Nem esik messze a gyümölcs a fájától!* — mondja a példaszó. De itt betelt. Magyar urnőnek — igaz magyar lett a leánya is. (Folyt. köv.)



A Z E L S Ó H Ó.

eredetéről? Gyanus dolog az ám, ha a méltóságos grófkisasszony paraszti ruhába aranyakat kezd osztani.

- Igazad van öreg. De mit mondjunk neki? ...
 — Én tudnám is ...
 — No mit?
 — Hát mondja azt neki a méltósága, hogy csak eselédje a Palma grófkisasszonynak és úgy van megbizva.
 — Helyes öreg, de hátha fölismer.
 — Nem lakik az ebben a faluban. Távolság van a felismeréstől, mert soha sem látta a méltóságát.
 — Ugy annál pompásabb. Beszélj: hol találkozom vele és mikor? Mentül előbb akarom.
 — Eppen ezt kívánom én is, mert a burok harcza erősen foly. Az ut hosszadalmas. Három hó-

majd háboruba megyünk, ki tartja a lovamat?

- Kend maga.
 — Hát a kardot?
 — Az is kend.
 — Aztán mellé még attakirozzak is. De hiszen őrmester uram, három embernek való munka ez, nem egynek! — szólt elkeseredve a fiatal huszár.

Természetráji órán. — Mandjál nekem Slojme három ollejan állat, akik laknak Amerikában?

— Slojme: *Két majom és ed popogály.*

Ujévi ajándék. — Találd ki, mit kaptam ujévre?
 — kérdi nagy hangon egyik diák a pajtását.

- Ugyan mit? kérdi hirtelen a kíváncsi kollega.
 — *Náthát!*

A rövidlító kertész.

I.



A kertész nyirja a lombot.
A huszár lát egy galambot.

II.



Csattan a csók huszárosan.
A kertész vág hamarosan.

III.



S mert a kertész rövidlító,
Suta lett a huszár csákó.

Képeinkhez.

Reggelizzünk kis cziczám! Juliska kedves kis leány, de amikor fölbred, még ott az ágyban kéri a reggelit. A mama behozza a kis Juliskának. Hanem ő nem eszi meg egyedül. Hivta a kis cziczákat reggelizni. És azok a gyönyörű kis cziczák segítenek elfogyasztani a tejet. Így szokott reggelizni Juliska a kis cziczákkal, mi a képen is látható.

Az első hó. A székes-fővárosban későre eset az első hó, mert rendszerint a hegyvidéket látogatja meg legelőbb a hólepel. A Tátrában már fehérlenek a magaslatok. Finom pelyhek hullanak a földre, a fákra. Aztán,

ha onnan fúj az északi szél, rendesen hideget hoz. Nem csoda. A hónap hidege szokott lenni. Egy hegyvidéki tájképet ábrázol a képünk, amint az első hó leesett egy hűvös éjjelen.

Gyere ki Jancsi! A mostani gyöngye télben kevés alkalom volt a hólabdázásra. A fővárosban csupán egy napig volt hó. A hegyes vidékeken tovább tartott. De ezt a rövid időt annál szorgalmasabban felhasználták a hólabdázást kedvelők. Jancsi, mint fiú, az első volt. Ropogós fehér hógomolyával nagyot suppantott Mariskára. A kútnál megbujt aztán Mariska és csalogatni kezdte az öcsesét.

— Gyere ki Jancsi!

Jancsi egy ideig huzódzott, de abban a reményben, hogy ő fog többet adni, mégis kijött. Lett is olyan golyózapor, mint az angol-bur háborúban, de csupán a hólabda járta.

Számrejtvény.

— Gutai Jánostól. —

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Ezek a számok úgy helyezendők el a koczkában, hogy felülről lefelé vagy jobbról balra összeadva, ugyanazt az összeget adják.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.
Megfejtési határidő 1902. február hó 9.

A „Független Ujság” 4. számában közölt talány megfejtése

»Kazárföldön.«

Helyesen fejtették meg: Kövály Jánosné, Köles Jánosné, László Endre, Eskütt György, G á b o r P é t e r, Dobby Vincze, Vadas István, Horog László, Nikolics Pál, Rohoska Jenő, Balázs János, Enyedí Mihály.

A sorsuzásnál G á b o r Péter (Hódmezővásárhely) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Barta Miklós »Kazárföldön« című legújabb kötetét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Özv. **Lévai Ferenczné.** A községnek nincs joga öntől ítélet nélkül a többletet egyszerűen elvenni. Ha a bíróság 1868-iki fölmérést mondta ki érvényesnek, úgy önnök jogába áll az ön által ültetett szőlőért kártérítést követelni, vagy ha ezt nem kapna, a szőlőt a parcella átadása előtt kipusztíthatja. — **Z. Ciron** urnak. Külön levélben válaszoltunk. — **Porubszki Adám** urnak. Azon bizonyos hitelező eljárása nem egyéb, zsarolásnál. Ha ön okmányokkal tudja igazolni a birtok megvételét és a hitelező kifizetését, úgy a törlési engedélynek hivatalból leendő elrendeléseért folyamodhatik a telekkönyvi hatósághoz. — **Cs. Ö.** urnak. Levelét egy ismerős megyei képviselőnek adtuk át, hogy a főispánnal tegyen jeletést. — **Dobby Vincze** urnak. Forduljon egy levelező-lapon: Vass József könyvkereskedő urhoz. (Budapest. Erzsébet-körut 38. szám.) Kérdezze meg, hogy miféle ref. prédikációs könyvek kaphatók és mennyi az ára. Azokból aztán tessék választani. — **Böcskey Mihály** urnak. Levél ment. Sorsjegyeiről a jövő héten. — **Vadas István** urnak. Egy válaszos levelező-lapon forduljon egyenesen a kérdéses intézet igazgatóságához, mert mi azt bizonyosan nem tudjuk. — **Topolszky** urnak. Ha előfizetését beküldötte, senki sem zaklatja. Ha hirdetések nem volnának, akkor bizony

ilyen olcsón az ujságot nem lehetne adni. A regényt már megkezdettük. Kérjük, hogy lapunkat továbbra is ajánlja. — **Tatár János** urnak. Forduljon kérésével a m. kir. kertészeti tanintézethez. (Budapest I. Ménesi-ut), onnét kérdésére a legrészletesebb fölvilágosítást fogja megkapni. — **Viasz János** urnak. A gépkezelői tanfolyamot el kell végezni, csak úgy tehet vizsgát, mert a könyvből nem tanulhatja meg azokat a gyakorlati dolgokat, amikre a gépkezelőnek szüksége van. — **Róka László** urnak 1. A községi orvos ellen az alispánhoz nyujtsák be a panaszt, mert az orvos kötelessége a beteghez, amint lehet azonnal elmenni, hiszen erre föl is esküdött. 2. A méhesgazdának se lehet idegen területen letelepedni a föld tulajdonosának engedelmével. 3. A földi bodzát ásóval gyökerestül kell kiszedni. Továbbá virágzás után le kell kaszálni, hogy gyümölcsöt ne érlelhessen és magját el ne hullassa. 4. Ha a községnek vámszedési joga van, akkor szedheti a vámot, de meg nem álló szekértől a vásári helyen helypénzt nem szedhet, ez a helypénzbérlőnek visszaélése. 5. Ha az illető terület nincs a maga nevére telekkönyvezve, birtokpert indíthat, ha ugyan be tudja bizonyítani, hogy az ön jogos tulajdonát képezi s mintilyt használta is.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaci árak.

Budapest, 1902. február 1-én.

Babos. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 17:10—18:80 K. *Rozs* 13:60 K-től 14:90 K-ig. *Árpa* 12:10 K-től 12:50 K-ig, jobb minőségű 14:50 K-től 17:30 K-ig. *Zab* 14:90 K. *Tengeri* 11:60 K. *Liszt* ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	26:80	26:20	24:80	25:20	23:40	22:80	21:90	19:50	11:80

Buzakorpa finom 8:80 K, durva 9:00 K.

Egyéb magvak: *mák* 28—32 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 2—14 K, aprószemű 14—15 K, *tarka* 9—10 K, *lencse* 12—23 K, *sorsó* héjas 20—39 K, *lóhere* 46—56 K, *lucerna* 49—54 K, *baltaczim* 26:00—28:50 K.

Takarmányvásár. Réti széna 420—580 fillér, muhar 540—620 fillér, zsupszalma 260—280 fillér, alomszalma 240—280 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizalt ürű 40—43 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 92—98 fillér, 260—280 kg.-os 94—96 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 88—92 fillér, szerb 86—89 fillér.

Marhavasár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 54—62—, középminőségű 54—60—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—52—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 52—56:00, magyar tehén középminőségű 43—67:00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 36—, 58:00, szerbiai ökör jobb minőségű 42—66—, kivitel —.

TÉLI-IDÉNY Szecskaavágógépek

kézi és erőhajtásra.

1901/2.

RÉPAVÁGÓK.

Kiváló munkabírásu

„RAPID” darológépek.

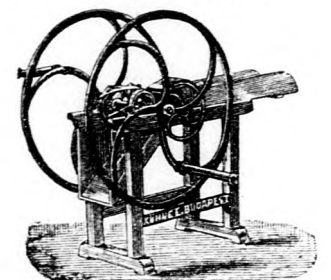
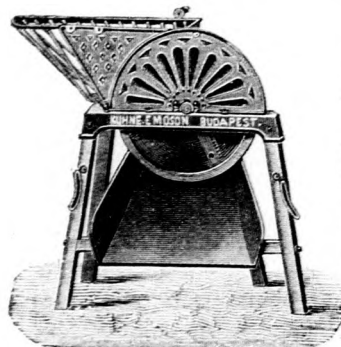
Teljes takarmánykamara felszerelések, melyek sok évi tapasztalatok alapján a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen tervezetnek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítanak

KÜHN E.

mezőgazdasági gépgyára által.

FŐRAKTÁR: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a. sz.

Gyár: MOSON, Mosonm. v. m.



középminőségű 32—38—, szerbiai bika 53—62—, szerbiai bivaly 30—40—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élősúlyban Élő borju 38—42 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 3:20—4:80 K, csirke 1:80—2:20 K, kappan hizott 3:00 K.—7:20 K. Rucza 4:50—7:50 K. Lud hizott 14—16 K. Pulyka sovány 7—8 K.

Tojás alföldi 82—96 K, erdélyi 80—86 K, ládánként. Tea. tojás 100 drb 5:60—6:40 K.

Tejtermékek. Teavaj 2:20—2:40, tejföl 64—80 fillér literenként, főzővaj 1:60—1:80 K, tehénturó 12—18 fillér kg.-ként.

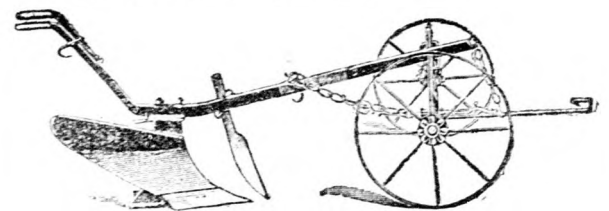
Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0:00—0:00 1 q 3:00—7:00 Petrezselyem 100 kötés 0:00—0:00, 1 q 5—8—, zeller 100 drb 1:60—3:00, karalábé 1:00—1:60, vöröshagyma 100 kötés 0:00—drb 0:00 q 6:40—7:60, foghagyma 26—30—, vörösrépa 100 drb. 1—1:20, fehérrépa, fejeskáposzta 5:00—9:00—, kelkáposzta 100 drb 1:60—2:00, vöröskáposzta 08—14—, fejjesaláta 4:00—5:00, kötött saláta 0:00—0:00, burgonya rózsa 1 q 3:00—3:60, sárga 3:60—4:00.

BÄCHER RUDOLF

kizárólagos ekegyára

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Egy és többvasu aczélekéi, és talajművelő eszközök elismert elsőrangú gyártmányok.



MELICHÁR FERENCZ

kizárólagos vetőgépgyára

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

A világhírű

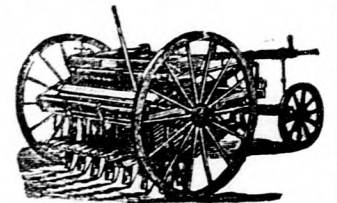
„Unicum Drill” sorbavető gépek

ugy sik mint hegyes talajon egyaránt kitűnően dolgoznak. Valamennyi magnum egy és ugyanazon vetőkorongokkal, a fogaskerekek kicserélése nélkül vethető.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

Kívánatra árjegyzék ingyen és bérmentve.



Ventzki-féle

szabad. takarmányfüllesztők.

Erőhajtásra

Casali-féle szab. kukoriczamorzsolók rendkívüli munkaképességgel.

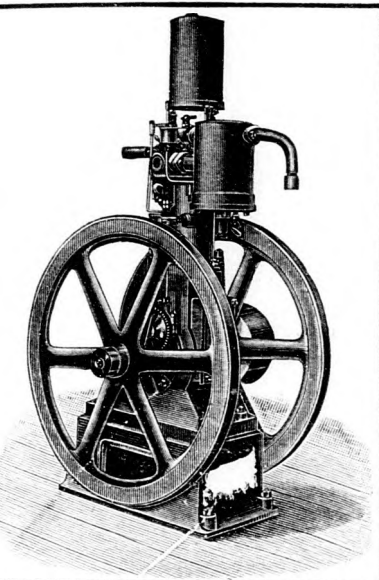
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N .

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.



petroleum és benzin
lokomobiljaink
(Bánki szabadalma).
**adómentes és-
ványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.**

**Hatósági engedély
nélkül
bárhol felállítható.**

**nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépészre nincs
szükség.**

*Árjegyzéket kivá-
natra küldünk.*

1901. évi forgalom 26000 zsák

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség

figyelmét

a budapesti

gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban,
nevezetesen

július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budape-
pest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények
a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben,
valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket
elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. s Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

8823/902. számhoz.

Süldősértés-eladás.

A mezőhegyesi m. kir. állami méneshirtok

belső mezőhegyesi kerületében elhelyezett 420 drb süldő ártány
és a belső peregi kerületben „ 240 „ miskárosolt kocza
összesen tehát 660 darab

sértésvészen keresztülment süldősértés

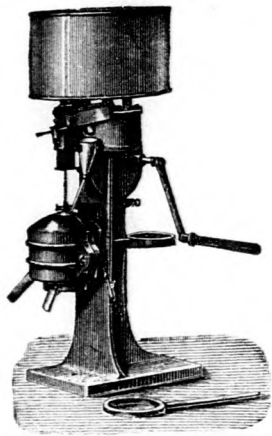
1902. évi márczius hó 7-én délelőtt 10 órakor

a mezőhegyesi méneshirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlati
tárgyalás útján eladásra bocsáttatik.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és 5% bánatpénzzel felszerelt ajánlatok, fentemli-
tett határidőig a méneshirtok igazgatóságánál Mezőhegyesen nyújtandók be, hol a részletes
feltételek is megtudhatók.

Budapest, 1902. január 23-án.

M. kir. földmivelésügyi minister.



„SIEGENA“

név alatt kerül ezentúl for-
galomba a „MÉLOTTE“
rendszerü jelenleg legjobb és
legolcsóbb

tej- főzőgép

(Magy. szabad. 20232. sz.)

mely

a következő előnyökkel bí:

Legtartósabb szerkezet!
Legnagyobb munkabírás!
Legkönnyebb hajtás!
Legtökéletesebb főzés!

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részvénytársaság

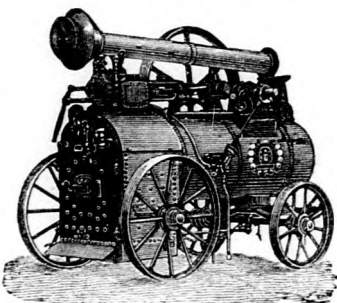
Budapest, V., Külső Váci-ut 80.

Mindennemű tejgazdasági
gépek.

A magyar kir. állam-
vasutak gépgyára gazd.
gépeinek eladása.

Használt és jól javított
gőzcséplőkészletek.
Csereüzletek.

Árjegyzék ingyen és bér-
mentve.



Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával

ALAKULT: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.

Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében a biztosított tagok a díjarányában részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők
közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokka minden
iránybn készséggel szolgál

az igazgatóság

Alfa-Separator * * *

* * * Részvénytársaság

BUDAPESTEN.

Iroda: V., BATHORY-UTCZA 4.

Gyártelep: VI., PETNEHÁZY-UTCZA 8—10.

.. Tejgazdasági gépgyár...

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

.. Tejszövetkezetek és tejtelepek berendezése. . .

Árjegyzékek, tervek és költségve-
tések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival
eddig több mint 500 első díjat
nyertek. — Évi gyártás körül-
belül 45000 darab.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében a

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1902-re.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR“ ezen nyolczadik évfolyama régi
köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A
„Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé
tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ elő-
fizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető

a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatalában,
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

SZUPERFOSZFÁTOT, Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kén-
savas káli tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféléket
azonkívül

Kénport legfinomabb 78% Chancel oidium ellen, Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő minő-
ségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)